

Zandvoort

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van
de nieuwste boeken van Ambo|Anthos *uitgevers* via
www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

Nando Boers

Zandvoort

Ambo|Anthos
Amsterdam

ISBN 978 90 263 5080 1

© 2020 Nando Boers

Deze uitgave is tot stand gekomen door bemiddeling

van Maarten Boers Literary Agency

Omslagontwerp Studio Jan de Boer

Omslagillustratie © Bernard Cahier/Contributor/

Hulton Archive/Getty Images

Foto auteur © Merlijn Doomernik

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

Across the evening sky, all the birds are leaving.

Sandy Denny

PROLOOG

HET BOUWES

Toen ik vannacht in het hotel aankwam, vroeg ik de nachtportier om een fles wijn. Het was de gedrongen portier, die met het kleine gezicht. ‘Komt in orde, meneer Hoekstra. Ik breng het naar uw kamer.’ Ik nam de lift en ik voelde me heerlijk licht. Het was gedaan. Het was klaar. Ik had het volbracht. Gisternacht voelde ik me een stuk beter dan nu.

Ik had zondag op de terugweg van Spa-Francorchamps naar David Bowie geluisterd en de ene sigaret na de andere gerookt. Eenmaal op mijn kamer in het Bouwes ruimde ik mijn koffer uit en belde de portier of hij ook meteen een pakje sigaretten mee naar boven wilde nemen. Ik twijfelde of ik Nina zou bellen. Daarna draaide ik aan de knop van de in het bed ingebouwde radio. Ik had geen behoefte meer aan klassiek, ik wilde echt iets opgewekters. Hilversum 3? De reggae deed het werk goed. Het paste beter bij mijn gemoed.

Een klop op de deur. ‘Alstublieft meneer Hoekstra,’ zei de portier. ‘We hebben alleen Marlboro. Is dat een probleem?’

‘Geen enkel.’

‘Lucifers liggen als het goed is op het bureau.’ Hij overhandigde me ook een wijnglas en de fles met een uitbundig etiket. ‘Franse. Een stevige. Kan ik verder nog iets voor u betekenen?’

Ik bedankte hem. Toen hij de deur sloot schonk ik een glas in en proostte met mijn spiegelbeeld op de nieuwe tijd.

In de bossen van de Eifel, op de Nürburgring, had ik mijn schimmen bezocht en in de Ardennen, tussen Spa en Francorchamps, had ik ze de ruimte gelaten. Ik had mijn race-schimmen verlost en ze waren nu vrij om te vertrekken, hun eigen weg te kiezen. Het was goed zo. Ik had het overleefd. Dat betekende dat het lot het al die tijd niet op mij, maar op Chris had voorzien en dus kon het gewoonweg niet mijn schuld zijn, anders was ik er in Spa wel aangegaan. En dat zou hebben betekend dat het lot in Zandvoort een vergissing had gemaakt toen het Chris in mijn auto liet stappen.

Ik keek uit het raam naar de Noordzee en stelde me voor dat de schimmen als kleine uiltjes een voor een over het donkere water wegvlogen. Misschien zouden Doris of Morris ze in Hull zien langskomen. Ik schonk een vierde glas in en hield mezelf voor dat ik het racegevoel dat ik in België weer had ervaren moest koesteren. ‘Trap niet in de val,’ zei ik hardop. Het is dat junkiegevoel. Ik nam een slok en liep het balkon op, de zee ruiste. Blijf bij je besluit. Afkicken. Cold turkey.

Verfomfaaid ben ik wakker geworden. Ik heb onrustig geslapen in mijn vertrouwde kamer 789. Door de wijn natuurlijk. Ondanks de rusteloze nacht voel ik me minder opgejaagd

dan ik had gevreesd, maar echt senang is het allemaal nog niet. Waren alle uiltjes nu al uitgevlogen?

Ik lig op bed en laat mijn gedachten gaan, durf ze te laten stromen. De allereerste dag op de raceschool, Chris die in de deuropening staat, Alfa Henk en Holleman. John Primoz met zijn korte broek en hoge basketbalkousen, de ruzies met Ascetti, de trips door Engeland in de Leyland van Uncle Tom met Elvis Presley op de cassettebandjes.

Sharon, Julia, Cynthia, Sylvia en de anderen.

Nina.

Chris, na de race in São Paulo. De onfortuinlijke dood van Pierre tijdens die testrit. De vlezige Duitser van Krefeld Racing. The Doors. De ontmoeting met Elio. De eerste keer Le Mans, met Moose en Olaf. Met Chris in de Horseshoe Tavern. De crash op de Nürburgring. Dat ziekenhuis van Koblenz. Chris naast mijn bed. Hij hield mijn hand vast.

Mijn hart zinkt. Er is inderdaad wel het een en ander voorgevallen. Dat valt niet te ontkennen. Mijn hartslag versnelt. Was het een goed besluit om te stoppen? Het was wel weer lekker geweest om te racen en ik had sinds lange tijd echt genoten achter het stuur van mijn Harvey 07, waarschijnlijk omdat ik wist dat het na Spa voorbij zou zijn. Nee, het belangrijkste was dat ik alles stap voor stap had afgehandeld en dat ik met de Harvey in Spa-Francorchamps aan de finish was gekomen. Dat was het doel geweest. Dat was gelukt.

En Chris en ik zijn weer thuis in Zandvoort. Ik levend, hij dood.

Drie weken eerder

LE MANS

Net als zeven jaar geleden ben ik ook dit jaar weer vanuit Monaco op eigen gelegenheid naar Le Mans gereden. Ik heb er twaalf uur voor uitgetrokken, heb ergens onderweg de Mercedes langs de kant gezet, de stoel plat naar achteren gedraaid en wat kunnen slapen. Nog voor de zon opkwam vervolgde ik mijn weg. Ik ben net het dorp ingereeden vlak onder Le Mans. Verderop moet het pleintje zijn met de kleine kerk.

Als ik de sleutel in het contact omdraai, valt de motor stil. Ik slaak een zucht. Mijn schouders ontspannen zich. Acht jaar Formule 1-coureur. Dit wordt de vierde keer de 24 uur van Le Mans. Ik kan die afwisseling van omgeving even heel goed gebruiken. Voor ik de kerk binnenga om de kaarsen aan te steken, sluit ik nog even mijn ogen. Heel even maar.

Verstijfd sta ik aan de vangrail met mijn kleine schoenen in het duinzand. Een rode auto komt uit de pitstraat tevoor-

schijn. De coureur remt af voor de Tarzanbocht, laat zijn auto erdoorheen rollen en trapt precies voor mijn neus weer op het gas en accelereert weg. Het geluid uit de uitlaten zwelt onheilspellend snel aan. Zoiets heb ik nog nooit gehoord. In het dorp klonk het motorgejank dat opzwol uit de duinen altijd als een diep gebrul, maar op een paar meter afstand is het angstaanjagend. Oorschelpspijtend. Het gebulder van de V6 voel ik tot diep in mijn buik. Voor ik goed en wel in de gaten heb wat me is overkomen, sterft het geluid weg over de Hunserug. Ik kijk mijn vader aan en richt mijn blik snel weer op de Tarzanbocht. Daar komt er weer een aan. Een groene dit keer. Weer vlak voor mijn neus die beangstigende oerknal. Ik zeg iets tegen mijn vader als die groene voorbij is, maar mijn woorden slaan stuk tegen de muur van geluid van de wagens die nu een voor een de baan opkomen. Het is 1958 en ik ben acht jaar oud. Ik was onvoorbereid op dit geluid.

Die dag zette dat motorgeluid zich vast in mijn organen, om ze nooit meer los te laten. Als kwik in mijn bloed. De kern van deze sport zit in mij: het geluid van een motor.

Elk jaar op die eerste dag van het Grand Prix-weekeinde ben ik verbijsterd over het geweld dat ik hoor en zie. En elk jaar ben ik de maandag na de race niet te harden voor mijn omgeving omdat de opwinding is vertrokken. In het restant van de zomer zijn er alleen nog badgasten en winter aan zee is voor een kind sowieso niet te harden. Voor mij is het een zowat eindeloze rij zinloze dagen die zich uitstrekt tot de volgende race. Om de leegte na de Grand Prix te verdrijven, zamelde ik tijdens het Formule 1-seizoen in onze buurt oud papier in om zo veel mogelijk verschillende krantenver-

slagen over de strijd om het kampioenschap te bemachtigen. Ik knipte de verslagen uit, lijmde ze in plakboeken, las alles talloze keren en staarde naar de spaarzame zwart-witfoto's. Mijn verjaardagscadeau was altijd hetzelfde; een toegangsbevijs voor de Grand Prix van Zandvoort.

Dat plak-en-knipwerk deed ik nog steeds toen ik Chris vijf jaar later ontmoette. Het was eind juni, ik was dertien en kwam met vader op de fiets naar het circuit. We zetten onze fietsen op de standaard en liepen naar de voordeur van het kleine gebouwtje in de duinen waar de raceschool was gehuisvest. In de deuropening stond een jongeman die ons begroette. Ik kende hem. Ik zag hem weleens fietsen in het dorp. Natuurlijk kende ik hem. Iedereen in Zandvoort kende hem. Chris was een begenadigd talent, eentje dat het weleens zou kunnen gaan maken. Chris was toen al internationaal actief en hij kluste bij als instructeur bij de raceschool. Hij racete goed, had als doel de Formule 1 en werd jaarlijks door een landelijke krant over zijn wens geïnterviewd. Ik had al die stukken over Chris allang gelezen; ze zaten in mijn plakboeken. Toen Chris tegen mij sprak was ik verrukt.

‘Je hebt geluk,’ zei hij. ‘We beginnen straks met een klasje en volgens mij is er een kart over.’

Ik zag ze op het kartbaantje opgesteld staan. De kleine machientjes. Dit zou het begin kunnen zijn, dacht ik, een opstap naar racen op het echte circuit aan de andere kant van het duin. Ik hoorde het gebrul van een racewagen die daar rondjes aan het rijden was. Daar was iemand echt aan het testen. Mijn fantasie sloeg op hol.

Ik was met vader naar het kartcircuit gekomen. Eindelijk

had hij toegegeven aan mijn jarenlange gezeur. Zo duur was dat toch niet, rijden in een kart? Dat bleek tegen te vallen. Vader gaf halverwege het schooljaar toe. Hij zei dat hij met me mee zou gaan naar de raceschool als ik zou overgaan – ik had dramatische cijfers omdat ik voornamelijk op straat rondging. Dan zou hij informeren wat het kostte en serieus nagaan of ik een paar keer in zo'n skelter kon racen. Als een bezetene begon ik te blokken. Op straat bij de kerk zagen ze me niet meer. Met hakken over de sloot ging ik over.

‘Er belde net iemand af,’ zei Chris. ‘Ziek. En de kart stond toch al klaar. Nou, wat zeg je ervan?’

Ik keek vader aan.

Hij glimlachte en ik kan het hem nog steeds horen zeggen: ‘Ga maar. Ga maar, jongen.’

Na twee uur wachten in het kantoortje waar steeds meer jongens zich kwamen melden, stapte ik mijn kart in. Ik voelde me de koning te rijk met die witte helm op. Een uur later was ik de snelste van alle jongens. Wat ik precies had gedaan wist ik niet. Ik deed het zoals ik dacht dat het moest.

Chris nam me apart. ‘Weet je zeker dat dit de eerste keer was? Zoals jij de bocht instuurt, dat heb ik niet vaak iemand zien doen.’

Ik staaarde Chris verbijsterd aan. Een echte coureur stond me hier te vertellen dat ik iets speciaals had. Ik raakte bedwelmd door die donkere ogen die me aankeken. Ik wilde ook zulk haar.

‘Wat doe ik dan?’

‘Je gaat niet snel de bocht in, daardoor kun je eerder op het gas en dat doe je ook. Weet je dat je op die manier ook je banden spaart?’

Ik had geen idee. Wel zag ik dat ik de anderen na een bocht makkelijk inhaalde omdat ik meer snelheid had. Chris zei dat hij ging praten met de eigenaar van de raceschool. ‘Heb je een baantje?’ vroeg hij. ‘Wil je hier wat bijverdienen? Karting is niet goedkoop en je vader is toch timmerman? Het geld zal bij jullie thuis niet tegen de plinten klotsen. Kom volgende week maar langs.’

Vanaf dat moment werkte ik zo vaak als ik kon als manussje-van-alles op de raceschool. Ik vergaapte me aan de foto’s in de buitenlandse autosporttijdschriften die lagen op de eettafel waar we ’s middags met z’n allen onze huisgemaakte boterhammen opaten. Ik werd uitbetaald in kartkilometers en raceadvies van Chris.

Later in de Formule 1 – eerder had ik er het lef niet voor – vroeg ik waarom hij mij zo had geholpen en anderen links liet liggen. We zaten aan de rand van een zwembad, herinner ik me. Ergens in Zuid-Amerika. We dronken een gin-tonic. Het was midden op de dag. Een woensdag of een donderdag. São Paulo of Rio. ‘Simpel,’ zei hij. ‘In eerste instantie omdat je uit Zandvoort kwam, net als ik. En je had iets speciaals. Op die manier een bocht insturen, dat doen meer coureurs, maar jij deed het instinctief. Daardoor had je vanaf de eerste dag een voorsprong op de rest.’

Chris vertelde me in mijn eerste kartjaar dat ik sneller was dan wie ook als ik een bocht in- en uitstuurde en ik deed dat ook nog eens net wat soepeler dan anderen. Het zag er in elk geval niet agressief uit, zoals bij een aantal wildebrassen. Die kwamen met overstuur de bocht uit, wild driftend. Volgens

Chris was het aangeboren dat ik effectiever was en daardoor zuiniger met mijn materiaal omging. Ik doorzag het, zonder het door te hebben. ‘Je bent net een chirurg,’ zei hij vaak.

‘En daarnaast,’ zei Chris aan de rand van het zwembad, ‘zag ik veel van mezelf in je terug. De ambitie. Je liet je niet weerhouden door je afkomst. Weet je nog wat je tegen je vader zei? Dat je het wel zou redden die eerste dag op de kartbaan en dat hij geen snippermiddag hoefde op te nemen? Dat vertelde mij hoe je in elkaar zat. Je wilde je eigen boontjes doppen. Bovendien wist je alles van de geschiedenis van de Formule 1. De kakjochies uit Wassenaar, Blaricum of waar dat soort types ook wonen, wisten net een paar namen te noemen, maar aan jou kon ik vragen wie de Targa Florio in 1955 had gewonnen en in welke auto. Je was een *petrolhead*.’

De eerste keer dat ik in Le Mans kwam is zeven jaar geleden. Het was mijn debuutjaar in de Formule 1. Ook dat kwam door Chris. Hij had de eigenaar van een Duits sportwagenteam gesproken omdat de man op het laatste moment nog een plek te vullen had nadat een van de rijders in het ziekenhuis was beland na een crash in Daytona.

Ik was twintig op dat moment en reed mijn eerste Formule 1-seizoen bij Primoz Racing. Ik had dat weekeinde van Le Mans geen andere wedstrijd op het programma staan, want ‘de 24 uur’ zat ingeklemd tussen de Grand Prix van Monaco en die van Zandvoort. Ik had nog nooit in zulke wagens gereden.

In de lobby van een hotel aan de boulevard in Santa Monica vertelde de Duitser me dat ik de vuurdoop daar in Le Mans zou krijgen. Er was geen tijd meer voor een testrit. Even verderop rolden de majestueuze golven van de Stille Oceaan het strand op. Om ons heen zaten mooie jonge mensen en rijke oude bazen in witte pakken. We verbleven in dit hotel met Primoz Racing. De eigenaar was een oude vriend van John Primoz.

Over een paar dagen zou ik mijn vijfde Formule 1-race rijden, in Long Beach, de haven van Los Angeles, niet heel ver hiervandaan. Ik had nog niet veel geluk gehad in mijn debuutseizoen. Er moest wat gaan gebeuren om in de Formule 1 in leven te blijven, om verder te komen.

‘Met wie ga ik daar rijden?’ vroeg ik aan de Duitser.

‘Olaf en Gary, ik bedoel Moose,’ zei de Duitser, en hij keek me aan alsof ik gek was. ‘Wist je dat niet?’ Hij zette zijn zwartleren pet recht.

Nu hij het zei wel, maar ik had het in mijn eerste jaar in de Formule 1 te druk met mijn hoofd boven water houden, in mijn logge wagen met allerlei mechanische mankementen. Ik had geen ruimte om te onthouden waar mijn collega’s zich mee bezighielden als ze geen Formule 1 raceten. Moose – dat was een Canadees die eigenlijk Gary heette – en Olaf, een Noorse coureur, kende ik vaag. Net als de anderen schudden ze me op de eerste rijdersbijeenkomst de hand en heetten ze mij, de debutant, welkom, maar daarna had ik ze niet meer gesproken in het rennerskwartier. Het was daar ieder voor zich en iedereen had het vooral druk met zichzelf. Met de 24 uur van Le Mans hield ik me helemaal niet bezig.

De Duitser grinnikte. ‘Onze prototypes gaan in Le Mans op het rechte stuk wel iets harder dan jullie autootjes straks hier. Dat weet je toch wel?’

Ik knikte. Daarna schudde ik zijn vlezig hand en stond op. Ik zou Le Mans voor Krefeld Racing rijden. Hij had 4000 D-mark voor het hele weekeinde geboden, veel geld, vond ik. En als gezegd, ik kon dit toch wel goed gebruiken.

‘Ik zoek je volgende week wel op als jullie in Monaco racen,’ zei hij nog. ‘Andrea Piazza is trouwens onze teammanager in Le Mans. Je kent hem toch wel? Ik zal Andrea bellen en vragen of hij je een dezer dagen in Long Beach even opzoekt. Dan maken we daarna in Monaco de rest wel in orde. Succes zondag.’

Omdat ik wat tijd over had slenterende ik de boulevard af en belandde een uur later in Venice Beach. Hippies, zwervers en nichten, ze waren er allemaal. Ik stapte een café binnen en bestelde een biertje. Ik bleef zitten, het werd avond en er begon een band te spelen. De dichtende zanger kreeg me in zijn macht en ik liep naar voren. Stampende blues. Wilde gebaren, ophitsend gedrag. Blouse open, borsthaar, en dan die leren broek. De zanger kronkelde over het podium, de muziek werkte hallucinerend. Het orgeltje ratelde, de drums roffelden en de gitarist speelde onnavolgbaar. De zanger bezwoer het dampende geheel voor hem als een priester. Ze sloten hun optreden af met ‘Riders on the Storm’.

Ik had dat waarschijnlijk allemaal niet onthouden als de zanger niet een maand na mijn debuut in Le Mans zou sterven. Verdronken in zijn eigen badwater.